

ЛЕКЦІЯ 3 (21) СВДЧЕННЯ

В цій лекції я хотів би поділитися кількома порадами, як використовувати апологетику в благовісті. І на початку, можливо, важливі принципи, які слід пам'ятати завжди. І перше, що нам варто зазначити, що винятково раціональні доводи ніколи не переконують співрозмовника увірувати в Бога. По суті люди дуже рідко вирішують, керуючись винятково раціональними міркуваннями. Є таке жартівливий приклад, коли людина вибирає машину не через певні характеристики, а тому, що вона червоненька або через інше. Якщо ми часто не думаємо раціонально, ми маємо якісь інші пріоритети, якісь інші нюанси для нас стають більш важливими. І тому використання лише раціональних доводів не переконують людину увірувати в Бога. Тому, коли ми стикаємося з людиною, і ви хочете засвідчити йому про Бога, перед тим, щоб щось їй говорити, або наводити їй якісь докази, приділіть достатньо уваги, щоб узнати вашого співрозмовника. Я б навіть сказав так – більше запитуйте його, що він за людина. Можливо варто дізнатися вам, хто перед вами. Як казав Головін у своїй книзі «Стратегія благовістя для постатеїстичного суспільства» – нам слід узнати, хто перед нами: гелен чи юдей, які вірування в цієї людини. Запитуйте, в чому головна причина сумнівів у щирості християнства. І дайте їй можливість пояснити, коли людина говоритиме про свою позицію. Буквально намагатиметься вас у чомусь переконати, нехай вона спробує пояснити своє світобачення. То в даному випадку займайтеся і негативною і позитивною апологетикою одночасно. І пам'ятайте, що негативна апологетика, це коли ми показуємо, що доводи чи аргументи нашого співрозмовника непереконливі. В даному випадку який може мати практичний вигляд при поясненні негативна апологетика, я завжди запитую людину: чому вона так вважає? Чому вона дотримується тих чи інших поглядів? Коли мені хтось каже, що я в Бога не вірю, я завжди люблю запитати: «На якій підставі ви не вірите в Бога? Чому ви переконані, що Бога немає? На чому ґрунтуються ваші переконання?» І дайте людині можливість прокоментувати її позицію, і вам буде у подальшому легше побачити, чому вона сумнівається в щирості християнства. І, можливо, використовуючи негативну апологетику, ви покажете, що як раз його висновки й обґрунтування безпідставні. Вкажіть на її помилки, при спробі обґрунтувати свої переконання. А позитивна апологетика якраз буде зводитись до того, що ви наведете далі аргументи, які показували відповідність об'єктивній реальності або зовнішній дійсності християнського світогляду. Тим самим продемонструйте, що Боже об'явлення – правдиве, особливо Боже об'явлення, що записане в Біблії, правдиве. Воно правильно, розсудливо показує сутність подій, доволює дійсність, і воно домінує й не суперечить нашому досвіду життя. І коли ви подаєте ось таку раціональну орієнтацію, розкажіть також їй свої особисті приклади зі свого життя

прийняття біблійних істин, люди хочуть чути особисті історії. Вони хочуть асоціювати себе з вами. І наше завдання справді показати, що ми такі ж, як вони, що і ми також дотримувались отаких, не зовсім правильних позицій, правильних поглядів. Але на даному етапі ми знайшли правду, чи йдемо дорогою пізнання правди. Розкажіть кілька особистих прикладів вашого пошуку, ваших сумнівів, ваших відповідей, як ви знаходили ці відповіді. І завжди, коли ми благовістимо, важливо закликати до рішучого вибору. Не просто розмірковування, а розмірковування і прийняття Божої правди. Можливо, вибір людини на даний момент можна почати з міркування, можливо для когось рушійним поштовхом до вибору буде певна дія, упокорення, можливо, справді підкорення цій Божій правді.

Тут я хотів би навести кілька біблійних прикладів. Вони цікаві по суті своїй. Вони показують, як Біблія, наш Господь, Ісус Христос, і апостол Павло користуються апологетикою і раціональним мисленням, коли вони розмовляють з опонентами чи благовістять. Є такий цікавий уривок. Євангелія від Марка 12 розділ. Ми прочитаємо з 24 по 27 вірші. Контекст, коли підійшли фарисеї до Ісуса Христа, це було, коли Марко збирає кілька ситуацій, коли Ісуса Христа намагалися спіймати, щоб звинуватити Його в будь чому, щоб припинити, зупинити Його популярність, діяльність, проповідь. І різні групи людей підходять і задають Йому такі запитання, через які Його могли б спіймати для того, щоб звинуватити. І в даному випадку Марко пише, і Матвій згадує про це в 22 розділі, що садукееї підійшли і запитали про сімох братів, що за чергою мали одну жінку за дружину, і кому вона буде за жінку по воскресінні? Тим самим вони хотіли спровокувати Христа відповісти на це запитання, показати, можливо, неспроможність відповіді Ісуса Христа, не логічність Ісуса Христа. Можливо, протиставити Його фарисеям тощо. Вони хотіли поглузувати над відповіддю, яку, можливо, дав би Христос. Марко 12 з 24 вірша пише такі слова: *«Ісус їм відказав: Чи ви не тому помиляєтесь, що не знаєте ані Писання, ані Божої сили? Бо як із мертвих воскреснуть, то не будуть женитись, ані заміж виходити, але будуть, немов Анголи ті на небі. Щождо мертвих, що воскреснуть, чи ж ви не читали в Мойсеєвій книзі, як при кущі сказав йому Бог, промовляючи: Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів, Бо Він є Бог не мертвих, а живих! Тим то ви помиляєтесь дуже.»* і ось тут цікаво розібрати промову Ісуса Христа. Бо ми на початку бачимо, що Христос вказує слухачам на причину, чому вони не правильно думають. І він буквально каже, що ви помиляєтесь, не знаючи ні Писання, ні сили Божої. Тобто, відсутність знання, і звісно, дії Святого Духа на підставі цієї істини, знання Слова Божого вони не мають. І, можливо, насправді, це яскравий приклад як люди часом сумніваються і помиляються, бо вони не знають Писання, вони не знають правди. Їм треба відкрити цю правду, їм треба розповісти про неї. А по-друге, що робить Христос, Він указує на необґрунтованість їхньої аргументації. Він каже: *«Ви не правильно мислите, тому що у вас хибна передумова,*

що по воскресінні будуть одружуватися й виходити заміж. Та ні, так не буде, коли з мертвих воскреснуть, тоді не будуть ні одружуватись, ні заміж виходити. Будуть яов анголи на небі.» Ось це приклад негативної апологетики, коли Ісус указує, що ваші знання недостатні, ваші передумови хибні, ви не знаєте, як буде далі. Ви стоїте на неправильній позиції. Він спостерігає за їхньою позицією. І що Він чинить, Він утверджує правду, займається позитивною апологетикою. Він стверджує. Він каже, що на замін ваших хибних поглядів Я хочу відкрити вам правду, що Бог є Богом не мертвих, а живих. І Він висуває аргумент, чому. Тому що Бог в одній промові звертається до всіх: до праотців Авраама, Ісака й Якова, Він буквально звертається до них як до тих, що існували в минулому, так існують і нині. І ось у такий спосіб Христос стверджує, що у Бога всі живі. Це такі приклади, як Ісус Христос будував Своє свідчення, свою проповідь, використовував будь яку можливість. Коли задали запитання, можливо хотіли звинуватити, хотіли висміяти. Але Він, насправді, показав причину, брак їхнього знання, зайнявся негативною апологетикою, показавши хибність їхньої позиції. І, ствердивши правду, займався позитивною апологетикою. І ось Його опоненти не захотіли змінити свою позицію, а бажали тільки посперечатися. І насправді, всі, хто слухав Христа, дивувалися, і потім від Нього відходили, Він завойовував популярність, притягав увагу. І безліч людей, які не мали якихось корисливих спонук чи мотивів, починали слухати Його, дослухатися науку Ісуса Христа.

Також ще уривок, який би я хотів навести в наших роздумах – це проповідь апостола Павла, що записана в Діях святих апостолів, ми разом прочитаємо двадцять шостий розділ з першого по двадцять дев'ятий вірш. І хоча це буде довгенький уривок, але насправді, це буде практично. Нам варто прочитати цей уривок, коли Павло перед царем Агриппою захищався. І ось перший вірш каже: *«А Агриппа сказав до Павла: Дозволяємо тобі говорити про себе самого. Павло тоді простягнув руку, і промовив у своїй обороні: «О царю Агриппо! Уважаю себе за щасливого, що сьогодні я перед тобою боронитися маю з усього, у чім мене винуватять юдеї, особливо ж тому, що ти знаєш усі юдейські звичаї та суперечки. Тому я прошу мене вислухати терпляче. А життя моє змалку, що спочатку точилося в Єрусалимі серед народу мого, знають усі юдеї, які відають здавна мене, аби тільки схотіли засвідчити, що я жив фарисеєм за найдокладнішою сектою нашої віри. І тепер я стою отут суджений за надію обітниць, що Бог дав її нашим отцям, а її виконання чекають побачити наші дванадцять племен, служачи Богові безперестанно вдень та вночі. За цю надію, о царю, мене винуватять юдеї! Чому ви вважаєте за неймовірне, що Бог воскрешає померлих? Правда, думав був я, що мені належить чинити багато ворожого проти Ймення Ісуса Назарянина, що я в Єрусалимі й робив, і багато кого зо святих до в'язниць я замкнув, як отримав був*

владу від первосвящеників; а як їх убивали, я голос давав проти них. І часто по всіх синагогах караючи їх, до богозневаги примушував я, а лютуючи вельми на них, переслідував їх навіть по закордонних містах. Коли в цих справах я йшов до Дамаску зо владою та припорученням первосвящеників, то опівдні, о царю, на дорозі побачив я світло із неба, ясніше від світлості сонця, що осяяло мене та тих, хто разом зо мною йшов!... І як ми всі повалились на землю, я голос почув, що мені говорив єврейською мовою: Савле, Савле, чому ти Мене переслідуєш? Трудно тобі бити ногою колючку! А я запитав: «Хто Ти, Господи?» А Він відказав: «Я Ісус, що Його переслідуєш ти. Але підведися, і стань на ноги свої. Бо на те Я з'явився тобі, щоб тебе вчинити слугою та свідком того, що ти бачив та що Я відкрию тобі. Визволяю тебе від твого народу та від поган, до яких Я тебе посилаю, відкрити їм очі, щоб вони навернулись від темряви в світло та від сатаниної влади до Бога, щоб вірою в Мене отримати їм дарування гріхів і долю з освяченими.» Через це я, о царю Агриппо, не був супротивний видінню небесному, але мешканцям перше Дамаску, потім Єрусалиму й усякого краю юдейського та поганам я проповідував, щоб покалися й навернулись до Бога, і чинили діла, гідні покаяння. Через це юдеї в святині схопили мене та й хотіли роздерти. Але, поміч від Бога одержавши, я стою аж до дня сьогоднішнього та свідкую малому й великому, нічого не розповідаючи, окрім того, що сказали Пророки й Мойсей, що статися має, що має Христос постраждати, що Він, як перший воскреснувши з мертвих, проповідувати буде світло народові й поганам!» Коли ж він боронився отак, то Фест проказав гучним голосом: «Дурієш ти, Павле! Велика наука доводить тебе до нерозуму!» А Павло: «Не дурію сказав, о Фесте достойний, але провіщаю слова правди та щирого розуму. Цар бо знає про це, до нього з відвагою я й промовляю. Бо не гадаю я, щоб із цього щобудь сховалось від нього, бо не в закутку діялось це. Чи віруєш, царю Агриппо, Пророкам? Я знаю, що віруєш.» І ось коли ми розглядаємо цей уривок цікавий такий нюанс. Спочатку апостол Павло підкреслює чесноти свого співрозмовника. Тобто, час, протягом якого він буде говорити з першого до третього вірша, Павло каже: «Уважаю себе за щасливого, що сьогодні я перед тобою боронитися маю, у чім мене винуватять юдеї, особливо ж тому, що ти знаєш усі юдейські звичаї та суперечки.» І тому, коли ми розмовляємо, треба створити атмосферу не ворожнечі, а атмосферу співпраці. Наше завдання показати не перевагу своїх знань, а наше завдання привести співрозмовника до правди. Тобто, ми не хочемо сказати, що ми ліпше знаємо, але ми разом з тобою пізнаємо. І можливо, трохи далі я зможу відповісти на твої сумніви, бо я пройшов цей шлях. Дуже важливо показати спільність ваших переконань. І Павло каже, що як «Ти, царю Агриппо, юдей, так само знаєш всі нюанси, всі передання, і стоїш на певних позиціях, і я також стояв на цих позиціях. Я також розмірковував. І дуже важливо, щоб співрозмовник міг зіставити себе з вами, з вашим життям, що ви справді були

таким як він, і мали такі ж переймання, ті ж запитання, ті ж сумніви, як і він. А далі Павло починає говорити про те, як правда, яку він хоче представити, змінила його. І зверніть увагу на 4,5, 9 й 11 вірші, в яких апостол Павло каже про те, що: «Я ось жив, ось свідоцтво, я був фарисеєм. Павло каже, ким він був до прийняття правди. А далі, вже в подробицях, з 12 до 19 віршів, буквально, в особистісних подробицях розповідає про те. як відбулась його зустріч з правдою, чому він почав розмірковувати про правдивість християнства. Що відбулося в його житті, і він розповідає про свою дивну зустріч з Богом. І в кожного ця зустріч своя. Хтось, можливо, розмірковував, він раптом став думати, як в апологетиці, як у дзеркалі, свої блукання від правди почав бачити себе, свою неправоту. Павло каже, що в його ревності потрібно було отаке, справді, пряме об'явлення від Бога. І він в особистісних подробицях описує. І тут цікавий аспект, що із співрозмовником він може оспорювати якісь ваші переконання, якісь, можливо, цінності, доктрини, але ніколи він не зможе оспорити пережитий вами особистий досвід зустрічі з Богом. Тобто, якщо ви кажете, що це мій особистий досвід, моє особисте переживання, тоді співрозмовник може відштовхувати, можливо, не визнавати ваших переконань, але він не зможе ніколи посперечатися з вашим досвідом. І далі апостол Павло описує, як корінним чином відбулися зміни в його житті. Він каже. Що я гнав, і був такий як ти, але нині я інший, тепер в житті я виконую те, що правдиво, мене спонукає це виконувати. І ми бачимо, що наприкінці, Пало спонукає до вчинення вибору, Павло не лякається того, що перед ним Агриппа, і хоча Фест нічого не розуміє, і в цій історії Фест і є якраз поганином, гелленом, його слід утверджувати в простих істинах. В книзі Головіна «Стратегія благовістя» згадується – він не готовий прийняти Євангеліє, але Агриппа абсолютно готовий. І ми бачимо реакцію Агриппи на благовістя. Ми закінчимо читання цього уривку зараз. Агриппа каже Павлові про те, що: «Ти, буквально закликаєш мене ледве не стати християнином». Павло відповів, що щоб: *«Благав би я Бога, щоб чи мало, чи багато, не тільки но ти, але й усі, хто чує сьогодні мене, зробились такими, як і я, крім оцих ланцюгів..»* І коли він це сказав, цар і намісник, і Верніка «набик вони відійшли, і розмовляли один до одного й казали: Нічого, вартого смерти або ланцюгів, чоловік цей не робить!» Ми читаємо, що Павло каже, що «ти віриш, царю.» І Агриппа буквально каже, що «Ти, фактично, переконав мене прийняти твою позицію».

І дорогі мої друзі, я хотів би закликати вас не соромлячись, не боячись, вийти на цю працю благовістя, використовуючи ті знання, які ви маєте, але коли й не знаєте, то не варто боятись. Ви вже можете відповісти на чимало запитань, які є в людей щодо правд, християнства, Бога, і допомогти розібратися в усіх сумнівах, цих твердинях, фортецях, що будує диявол, щоб людина не змогла подолати, не знайшов правди. Але те, про що ми з вами розмірковували до цього, до цього моменту, що ви

читали, і про те, про що ми будемо далі говорити в рамках цього питання, я сподіваюся, що це буде справді великою допомогою для вас розібратися з деякими своїми сумнівами. І так само допомогти іншим людям. І хай Бог благословить вас. Моя молитва про те, щоб Святий Дух сприяв вам і освітлював людей, з якими ви будете спілкуватись.